

Letniška lista:
 Celoletna K 10.—
 Polletna 5.—
 Trimesčna 2.50—
 Četrtletna 1.—
 Letniška lista Avstrije: —
 Celoletna 15.—
 Letniška lista Slovenije: —
 Četrtletna 1.—

STRAZA

Letniška lista:
 Celoletna K 10.—
 Polletna 5.—
 Trimesčna 2.50—
 Četrtletna 1.—
 Letniška lista Avstrije: —
 Celoletna 15.—
 Letniška lista Slovenije: —
 Četrtletna 1.—

Uredništvo in upravljalstvo: Maribor
 Prešernova ulica, 5. — Telefon 51. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 10.—12. ure dopoldne.

Najnovejšo avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, dne 8. julija.

Rusko bojišče.

V Karpatih samo zmerno artilerijsko delovanje in malenkostno delovanje poizvedovalnih čet.

Pri Stanislavu je sovražnik svoje napade večeraj in danes zjutraj ponavljal z veliko vztrajnostjo. Po nekem slabšem sunku, ki se je izjalovil, je proti 1 uri popoldne z močnimi četami napravil odločen sunek proti našim postojankam ob obeh straneh ceste Stanislav-Kalusz. Vsi napadi so se izjalovili vsled hrabrega zadržanja in izbornega skupnega delovanja orožja vseh vrst naše divizije iz Miskolca na Ogrskem. Sovražnik, ki je na nekaterih mestih vdrl v naše najprednejše jarke, je bil v močnem protinapadu zopet vržen nazaj. Nadaljni napad v večernih urah je bil že vsled našega artilerijskega ognja izjalovljen. Istotako je bil tudi izjalovljen danes zjutraj podvzeti napad brez artilerijske priprave.

V dolini Bistrice-Solotvinska blizu Hute je sovražnik tistotako napadal z močnejšimi četami. Hrabri šlezjski pešpolk cesar in kralj Franc Jožef I. štev. 1 je v žilavem boju obdržal v oblasti vse svoje postojanke.

Na glavnih napadalnih prostorih ni bilo nobenih večjih bojnih podvzetij izvzemši brezuspešni sovražni sunek južnozahodno od Zborovega.

Italijansko južnovzhodno bojišče.

Polečaj nespremenjen.

Kriza v Nemčiji.

Centrum in socialisti zahtevajo mir.

Politične razmere v Nemčiji so se neandoma zaobrile. V sobotni seji proračunskega odseka nemškega državnega zbora so socialni demokratje in katoliški centrum skupno napadli državnega kancelarja Bethmann Hollwega in njegovo politiko glede miru. Zastopnik centra, poslanec Erzberger je odločno zahteval, naj Nemčija predloži novo mirovno ponudbo, v kateri se naj ne zahteva nobenih pridobitev in nobenih vojnih odškodnin. Erzberger je svojo zahtevo utemeljeval z notranjim položajem Nemčije, bojem P-čolnov in možnostjo miru. Velik del prebivalstva v Nemčiji želi miru, ker ve, da boj P-čolnov ne bo prinesel zmage. Pristaši brezobzirnega bojevanja naj odnehajo in naj se stavi resen predlog za do-ego miru. Socialni demokratje pa zahtevajo, naj Nemčija takoj prične z mirovnimi pogajanjmi in naj povdarja, da zahteva samo staro posestno stanje pred vojsko in nobenih pridobitev. V proračunskem odseku, kjer je bil Bethmann-Hollweg osebno navzoč, je baje prišlo do zelo burnih prizorov. Odsek ima danes v pondeljek zopet sejo, v kateri se bo razprava o mirovni zahtevi nadaljevala. Nekateri vesti pravijo, da sta z ozirom na izjavo katoliškega centra in socialnih demokratov odstopila državni tajnik dr. Helfferich in mornariški minister pl. Capelle; nekateri vesti celo naglašajo, da bo menda odstopil celo kancelar Bethmann-Hollweg. Cesar Viljem je v nedeljo, dne 8. julija, ko se je

vrnil iz Dunaja, sprejel kancelarja v poldrugourni avdijenci.

Gotovo je, da stopa v Nemčiji zahteva po miru odločno v ospredje. Dve najmočnejši stranki v Nemčiji kličeta nemškimi mogotcem: Končajte nesmiselno delo bojevanja, mislite na mir!

Resno gibanje za mir.

Bern, dne 8. julija.

V Nemčiji so zadnje dni razširili na milijone letakov, na katerih je sledeče besedilo: »Pametni Nemci zavrzite pruski militarizem, ki tira našo domovino v pogibelj. Proč s tistimi, ki hočejo nadaljevati vojsko. Na resno delo za mir!«

Zmede na Kitajskem.

Peking, dne 7. julija.

Na Kitajskem je izbruhnila državljanska vojska. Republikanska armada nad 50.000 mož koraka proti Peking. Kitajski cesar se je odpovedal prestolu.

Govor poslanca dr. Benkoviča

v državni zbornici dne 3. julija.

Visoka zbornica! Danes smo pod vtisom Najvišjega čina milosti in smatramo za svojo dolžnost, s tega mesta izjaviti, da se pridružujemo zahvali našemu vladarju, ki je odprl vrata ječ. (Bravo!) V Najvišjem sklepu pa je tudi rešilna beseda, plemenita beseda, katera, kakor mislim, do danes v vsi ustavni dobi še ni bila izrečena. To je beseda o politiki spravljivosti (Bravo!).

Mi Jugoslovani smo in bomo delali vedno to politiko, toda prizori, ki smo jih doživeli ob začetku današnje seje, niso takšni, da bi nam olajšali to pot. (Zelo resnično!)

Nekaj let pred izbruhom svetovne vojske je nek nemškonacionalni poslanec v štajerskem deželnem zboru izrekel te-le besede: »Kdo nam jamči, da ne stopimo v resnem trenutku — mislil je izbruh vojske — ko prekoračimo Dravo, v sovražno deželo?« S temi besedami je cikal na »jugoslovansko propagando«. Te besede so dokaz za ovaduštvo, katero cvete pri naših drugojezičnih sodeželanah ter jim je takorekoč prešlo v meso in kri. Prepričanje, ki se zrcali v teh besedah, je bilo tudi prepričanje tedanjih merodajnih činiteljev, katerim je bila duša jugoslovanskega naroda vedno tuja. Čudno je, da vlada zdaj po treh letih svetovne vojske v svojem utemeljevanju vladne predloge, s katerim hoče olepšati in zakriti svoje ustavnolomne naredbe, še vedno vstraja pri mnenju, da na jugu države obstoja državni nevarna jugoslovanska propaganda, katera škili čez meje.

Saj takoj vidimo, če vzamemo to utemeljevalno poročilo v roke, da je kar napolnjeno strahu pred izdajstvom, pred državno sovražnostjo na jugu naše monarhije. Vlada je izdajo teh cesarskih naredb v prvi vrsti oprla na to svoje mnenje.

Danes so že skoro tri leta svetovne vojske za nami. Na celem jugu je ta tri leta v zaledju vladal nebeški mir. Naši polki so se skozi tri leta slavno borili ter celi dve leti držijo soško fronto. Zgodovina njihove slave je združena z imeni Plava, Podgora, Grmada. In kljub temu se je vlada predzrnala, da se danes po triletni vojski pri utemeljevanju svojega kršenja ustave sklicuje na takozvano jugoslovansko propagando. Da, gospodje moji, je jugoslovanska propaganda, pa ne takšna, kakr-

sno si misli vlada, ampak druga, in sicer lista, kateri smo dali izraza v svojem državnopravnem ugovoru (Pritrjevanje), ki smo ga vložili v prvi zbornični seji. Ta naš državnopravni ugovor, to jugoslovansko propagando ne bo noben vojaški sodnik in noben vojaški orožnik spravil s sveta (Pritrjevanje).

Te cesarske naredbe bodo, tako upamo, danes ali jutri izginile in se pogreznile, in s tem bo tudi končana doba muke, trpinčenja in sramotenja našega jugoslovanskega naroda. Tisoče in tisoče žrtve je zahtevala ta doba. L. 1914 se je priredil lov, kateri je bil naperjen proti vsakomur, ki je bil na slutu narodnega prepričanja (Posl. Spinčič: (Slovanskega prepričanja!) Slovskonarodno je bilo toliko kot srbofilno, in jaz sem čital brezštevilo ovadb, v katerih je bila v dokaz podtaknjene velezdaje samo navedeno, da je dotični narodnoslovanski fanatik in so ga torej mora smatrati za srbofila.

Kot »corpora delicti« je žandarmerija predložila s cirilico tiskane knjige in nedolžne prestave popolnoma nedolžnih ruskih ali srbskih pripovedk pisatelja Turgenjeva itd. Uradnike se je popolnoma brez vzroka pošiljalo v pregnanstvo. Vojne in garnizijske ječe v Gradcu so se napolnjevale z nedolžnimi žrtvami. Oblasti so bile popolnoma brez moči; niti mezinca niso ganile proti tem sramotnim činom. Nasprotno, nedolžne žrtve so bile med transportom izpostavljene sramotnemu poulične fakinaže (Pritrjevanje). In tedaj, gospodje moji, se je med nami in našimi drug jezik govorečimi sodeželani, kakor jih imenujemo, odprl, oziroma poglobil prepad, ki se bo težko dal premostiti. Naglašam: te brezštevilske ovadbe, katere so se fabricirale v različnih fabrikah — jaz imam v mislih fabrike denuncijantov — so prišle od naših drug jezik govorečih sodeželanov.

Mi takrat kljub težkemu času nismo bili brezdelni, a civilne kakor vojaške oblasti so bile gluhe. Spominjati hočem na besedo, katera je v tistem težkem času padla proti meni iz ust tedanjega vojaškega poveljnika v Gradcu. Rekel je, ne da bi natančno poznal vsebine posameznih ovadb in ali so ovadbe utemeljene ali ne: »Vsakdo, kdor se za te ljudi zavzema, je v mojih očeh ravnotako sumljiv.« (Čujte! Čujte!) Če so takrat na vseh mestih vladali taki nazori, se ni čuditi, da so žandarji in nižji uradniki tako divjali in da so brezobzirno besneli proti vsemu, kar se je imenovalo slovensko ali hrvaško. Te ovadbe so bile, kakor se je kmalu dokazalo, utemeljene popolnoma na pesek. Obsodbe, katere so se izvršile na podlagi teh ovadb, lahko takorekoč preštejemo na prste ene roke. Z ozirom na utemeljevanje hočem se omejiti samo ne slučaj Hohenwarter. Enakih slučajev utemeljevanja, kakor jih je navedla »Arbeiter-Zeitung«, se je pri nas več zgodilo. Preiskave pa so bile ustavljene, ovadeni so bili izpuščeni na prosto, a kar je ostalo, je usedlina jeze in dvoma nad državo, in to bo ostalo, če se zbornica ne bo ojunčila ter ne bo tem žrtvam dala popolnega zadoščenja in ne bo popravila napravljene škode. (Medklici.)

(Konec prihodnjic.)

Grafenauerjeva obsodba.

Dunajska »Arbeiter Zeitung« priobčuje daljši članek, v katerem prinaša natančne podatke, kako se je obsodilo slovenskega poslanca Grafenauerja.

Sodišče c. in kr. 10. armadnega poveljstva je po glavni razpravi, ki se je vršila dne 26. maja 1916 v Št. Mohoru, spoznalo Franca Grafenauer krivim, da se je a) l. 1915 neke

dni, katerih ni mogoče natančneje določiti, v gostilni Jožefa Lederitsch v Dulah, torej javno, nasproti le-temu opetovano izrazil, da je Rusija velika država in ima več žita, pri čemer sicer ni naravnost rekel, da bodo Rusi zmagali, ampak je govoril sem in tja tako, da je imenovana priča, dasi ne more podati natančnejšega besedila njegovih izjav, dobila vtis, da bi bilo obtožencu ljubše, ako bi zmagala Rusija,

poleti 1915 je nekega dne, katerega ni mogoče natančneje odločiti, v kuhinji župnišča v Brdu ob navzočnosti župnika Sturma, sestre Lucije Sturm in Marije Pipp, torej pred več ljudmi, z besedami nasproti Mariji Pipp, ki je hotela za svojega padlega brata plačati sv. mašo: „Matevž (brat) ni mrtev, bil je razborit človek, ni bil tako neumen, da bi se tam boril, sam je šel na ono stran in bi bil neumen, če bi zopet semkaj prišel, tam je boljši nego tukaj zemlja in dol“ — poizkušal hujskati k zaničevanju proti enotni državni zvezi monarhije; b) januarja 1916 v kuhinji gostilne Ane Lederitsch v Brdu nasproti Julijani Platzer in Ernestini Lederitsch, torej javno in pred več ljudmi z besedami: „Kaj zato, če ima katera (tukajšna dekle) Rusa, naj ga le ima, če ga ima rada, da je le brhek fant. Zapri jo bodo, eno, drugo in tretjo, toda izpustili jih bodo zopet, ker jih potrebujemo za delo“ — pozival, v nemal ali skušal zapeljati k nepokorščini, upor ali odporu proti odredbi javne oblasti, in sicer naredba poveljstva jugozapadne fronte z dne 12. novembra 1915 tičoča se prepovedi občejanja civilnih oseb z vojnimi ujetniki. S tem je izvršil zločin motenja javnega miru po § 66 a) in b) kaz. zak. in se zato v smislu § 65 kaz. zak. oz. § 3. zakona z dne 15. novembra 1867 obsodi na pet let težke ječe, poostrene s 24urnim samotnim zaporom vsak mesec tekom cele kazenske dobe, pri čemer se mu v smislu §§ 56. a) kaz. zak. od 14. marca 1916 tekoči preiskovalni zapor vračuna v kaz.

„Arbeiter Zeitung“ pristavlja: „Mož je torej izvršil zločin hujskanja k zaničevanju proti enotni državni zvezi (§ 65 a), ker je rekel, da je Rusija velika država in ima več žita!“ Sicer „ni naravnost rekel, da bodo Rusi zmagali (o tem, da bi bil rekel, da želi, da bi Rusi zmagali, ni nobenega govora); ampak „govoril je tako tja in sem“, da je gostilničar, čeprav ne ve, kaj je Grafenauer rekel, „dobil vtis, da bi bilo obtožencu ljubše, če bi Rusija zmagala“. Vojno sodišče torej ne ve, kdaj se je zlo-

čin izvršil („neke dni, katerih ni mogoče natančneje določiti“!), ne ve, v čem je obstojal (kajti edina priča ne more niti povedati, kaj je obtoženc rekel); a zadostovalo je, da je gospod Lederitsch „dobil vtis“. O tem, da-li je tu res šlo za kaznivo dejanje, v tem slučaju pravzaprav ni razsojalo sodišče, marveč gostilničar. Kajti njegov „vtis ni samo dokaz, marveč celi dejanski položaj.

Drugo zločinsko dejanje obstoja v tem, da je Grafenauer zopet „nekega dne, ki se ne da natančneje določiti“ (na tem, da se čas nikoli ne more natančno določiti, se vidi izvor procesa: čisto gotovo ovaduštvo), v farovski kuhinji neki ženski (citirano iz razlogov razsodbe), „neki revni ženski, katere mož in brat sta bila padla, kot edino tolažbo rekel: „Tvoj brat ni mrtev, bil je razborit človek, on je šel sam tjakaj in bi bil neumen, če bi zopet prišel, tam je zemlja in svet boljši nego tu.“ Morda nemna tolažba, toda kje naj bi bilo tu hujskanje k sovraštvu ali zaničevanju proti enotni državni zvezi! Morda je mogoče to, ako hočemo približno opazko v farovski kuhinji velezaglavno preiskovati, smatrati za odobravanje nenravnega ali kaznivega dejanja („bil je razborit človek“); toda povzdigniti to v zločin motenja javnega miru, kaj takega more priti na um pač le vojnemu sodišču.

Potem je mož, le pomislimo, pozival, v nemal, skušal zapeljati k nepokorščini, upor, odpor. Človeka spreleti kurja polt. Nepokorščina, upor, odpor, to mora biti vendar nekaj strašnega. In kaj se je zgodilo? Mož je v neki kuhinji nasproti dvema ženskama napravil opazko, „nič zato, če ima kako dekle Rusa, naj ga le ima“. Gotovo ne posebno okusna opazka, toda kje naj tu tiči zločin? „Zločin“ je, da je z besedami pozival in v nemal k upor in odporu proti prepovedi občejanja civilnih oseb z vojnimi ujetniki! Ne vemo, kakšno kazen določa naredba poveljstva jugozapadne fronte z dne 12. novembra 1915 za prestopke prepovedi, vemo pa, da poveljstvo tu sploh nima ničesar prepovedovati; prepovedi za državljane morejo dajati samo grajanske oblasti. Dalje vemo, da so drugod te prepovedi izdale politične oblasti, in sicer temeljem patenta z dne 11. aprila 1854 in da je najvišja kazen za prestopke te prepovedi 14dnevni zapor. Torej, kdor prepoved prekrši, se more kaznovati s 14dnevnim zaporom, kdor pa prestopke odobrava, dobi pet let ječe. Modrost in pravičnost vojnega sodišča!“

Avstrijski državni zbor.

Seja, 6. julija.

Na dnevnem redu zbornice je bilo poročilo ustavnega in justičnega odseka o cesarski naredbi o odpravi porotnih sodišč in o začasnem podrejenju civilnih oseb pod vojaška sodišča, nadalje zakonska predloga glede zavarovanja delavcev proti nezgodam in končno vprašanje o ljudski prehrani.

Kot prvi je govoril češki poslanec Udržal. Odločno je zavračal predbacivanje o takozvanih nezanesljivih polkih. O tej zadevi bi morali poklicani činitelji točko za točko uradno in določno poročati. Dokler pa ne bo prišlo do uradnih dokazil, tako dolgo se Čehi ne morejo baviti z zadevo, zakaj Čehi bodo prišli s protidokazi in tudi v tem boju ne bodo podlegli. Češki politiki so bili, med drugimi Palacky, ki so vselej poudarjali geslo: »Naš program je Avstrija«. V bodočnosti se bodo morali poravnati in zediniti vsi avstrijski narodi. Do častnega miru bo prišlo le tedaj, ako se poprej ustvari pravična Avstrija. To je vselej bila zahteva Čehov, to je bil vselej začetek in konec vse češke politike. Zoper duha časa, ki je zavlada, tudi Nemci ne bodo mogli ničesar opraviti, tudi oni bodo morali slediti mogočnemu toku časa, ki vse zravnava in ki na narodnostnem polju v bodoče ne bo trpel nobenih predprav.

Za njim je govoril socialdemokratski poslanec Schiegl, ki je navedel ukaz vrhovnega armadnega poveljstva z dne 11. junija 1915, v katerem je bilo vojaškim sodnikom zaukazano, da morajo brezpogojno obsojati. Zahteva, naj ta ukaz brezpogojno izgine iz sodnih dvoran. Ko je še sklepčno govoril poročevalec dr. Ofner, je državna zbornica enoglasno odrekla po odsekovem poročilu potrditev cesarskim naredbam o odpravi porotnih sodišč in o podrejenju nevojaških oseb vojaškim sodiščem. Potem je bila po kratki razpravi, v kateri je govoril tudi poslanec Gostinčar, sprejeta zakonska predloga glede zavarovanja delavcev proti nezgodam, in sicer v drugem in tretjem branju.

Pričela se je nato razprava o vprašanih ljudske prehrane. O tem predmetu je med številnimi govorniki govoril poslanec Brenčič, ki je razpravljal o pomanjkanju, ki se je že tudi naselila med kmečkimi prebivalstvom. Vlada mora uvideti, da je pridelke iste cene ko na Ogrskem. Izjavil je tudi, da bi bila namera urada za ljudsko prehrano, da bi se zasegla vsa letošnja žetev, mnogo bolj kvarljiva kakor koristna. V imenu agrarcev svari vlado, da v tej zadevi vlada ne gre predaleč. Poslanec Dulibič je zahteval, da se za prehrano prebivalstva v Istri in Dalmaciji stori vse potrebno, da ljudje ne bodo gladu umirali. Poslanec Abram je rekel, da se z bajoneti ne bo moglo še dalje pritiskati k tlom bedo in pomanjkanje nižjih ljudskih slojev. V sobotni seji se nadaljuje razprava o ljudski prehrani.

Seja, dne 7. julija.

V današnji seji je zbornica razpravljala o

LISTEK.

Obisk v kmetskem muzeju.

(Konec.)

Zelo poučni so predmeti iz področja kmetijske industrije, zlasti preja, kolarstvo, sedlarstvo, lončarstvo. Na ozemlju št. lambertske gosposčine je bila do razpusta samostana pod Jožefom II. 400 let stara lončarska zadruga med kmeti. Na lončarskih posodah in drugi opravi najdemo pogostoma prav enake oblike kakor na prazgodovinskih izkopinah. Precejšnja je zbirka stenskih slik na steklo, g. pater me je tudi tu opozoril na slovenski in germaški tip. Slovenske slike, najbrž iz Kranjskega, imajo podlago in polje zolčkaste barve, nemške rdečo ali drugo barvo in so iz Tirolskega.

Na steni sem videl viseti par zanimivih starih znank — čutar. Iz radovednosti sem vprašal, kako ondotni ljudje imenujejo to stvar v svojem narečju. »Čutra«, mi je odgovoril pater in pristavil, da je ime najbrž slovenskega izvora. Seveda, sem odgovoril, to je naša, oziroma hrvaška čutura ali po muropoljskem »džürč«. Zraven je stal naš »štuc« ali nemški Stözl.

Kaj zanimiv je oddelek »kmečka medicina in lekarna«. O tem bi se dalo tudi pri nas mnogokaj

zbrati in napisati. Tu imamo vsakovrstne maže za razne bolezni, zdravilne rastline, recepte, potem medicinsko čarovniške predmete od poročnih bolečin do smrti človekove, pri čemur se da opaziti, da se v nekaterih rečeh št. lambertska okolica popolnoma vjema z našimi kraji, v drugih pa imamo mi Slovenci svoja posebna »vraštva«.

Zbirka starih kmetskih ljubavnih pisem tudi ni brez pomena za ljudsko psihologijo in bi se dala sedaj v vojni menda povsod znatno pomnožiti. Rodbinski arhiv iz hiše nekega učitelja nam kaže, kako bi naj rodovine skrbno čuvale svoje spominke in starine.

Na potu iz Št. Lamberta sem se nalašč ustavil v Gradcu, da si s svežimi vtiski malega muzeja ogledam narodopisno zbirko deželnega muzeja. Tik pred vojno se je začel in med vojno natihoma razvil deželni narodopisni muzej, ki bi se lahko tudi imenoval »kmečki«, ker nam kaže, kako je ravno kmečki stan nositelj in varih narodne osebnosti in kulture.

Nameščen je ta muzej v nekdanjem kapucinskem samostanu pri Pavlovih vratih pod Schloßbergom. Pozna se mu, da je v začetnem štadiju, a vendar je že sedaj zanimiv in poučen. Razdeljen je na Gornje, Srednje, Spodnje Štajersko, a slednji del ima razen slik le malo kaj. V nekem oddelku je razpostavljeno tudi kmečko berivo, seveda samo

nemške tiskovine; tuj obiskovalec bo mislil, da so Slovenci na Štajerskem ali sami analfabetje ali pa jih sploh ni.

Iz svojega »muzejskega potovanja« sem prinesel domov trdno prepričanje, da je poseben narodopisni muzej za štajerske Slovence živa kulturna potreba in dolžnost. Motivi, s katerimi se predstojnik graškega narodopisnega muzeja g. dr. V. Geramb obrača na svoje rojake-Nemce in utemeljuje tak muzej, veljajo še v podvojeni meri za nas. On pravi (Das neue steir. Volkskunde-Museum str. 2): Po vojni se moramo veliko več, veliko globlje in z veliko večjo ljubeznijo pečati s staro, domačo, samoniklo kulturo našega ljudstva; spoznati treba ljudsko dušo do dna.

V celoti našega celokupnega »narodnega« delovanja smo imeli štajerski Slovenci doslej sploh premalo zmisla za višje kulturno, idealno delo; veliko smo politikovali, veliko se kregali in tarnali, še več pili v »blagor domovine«, našo zgodovino, sledove našega prava, dušo našega ljudstva in bogatstvo naše zemlje so morali tujci študirati!

Deželni narodopisni muzej nikakor ne dela nepotrebnega našega slovenskega muzeja. Na Dunaju je velikanski državni narodopisni muzej, pa zato deželni muzeji niso nepotrebni, v Gradcu je deželni muzej, a zato št. lambertski okrajni muzej ni postal nepotreben. Spodnještajerskega narodopis-

vprašanju glede ljudske prehrane. Kot prvi je govoril o predmetu minister za ljudsko prehrano, generalni major Höfer, ki je odgovarjal na razne tozadevne interpelacije in vprašanja v prejšnji seji. K predmetu so govorili poslanci Niedrist, Wichtl, dr. Renner in še več drugih. Prihodnja seja v torek, dne 10. julija.

Odseki.

V pododseku za državne uslužbenice se je vršila razprava o zvišanju draginjskih doklad državnim uslužbencem; razprava se še bo nadaljevala. Vlada je izjavila, da ne more dovoliti tako visokih draginjskih doklad, kakor jih zahteva Nationalverband. V pododseku finančnega odseka se je nadaljevala podrobna razprava o davku na vojne dobičke. V ustavnem odseku se je vršila razprava o preustroju avstrijske ustave. V ta namen bi se naj ustvaril državni svet, ki bi bil sestavljen iz 20—25 članov in ki bi sestojal iz politikov, članov vseh zbornic, zastopnikov znanosti, industrije in kmetijstva. Nemci se izrekajo večinoma zoper ustanovitev državnega sveta. Za ustanovitev državnega sveta sta se med drugim izrekla nemški profesor in državnik, poslanec dr. Redlich in dvorni svetnik dr. Lammasch; poslednji je bil v posebni avdijenci v tej zadevi sprejet od cesarja.

Predlogi in interpelacije.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil v seji dne 4. t. m. nujni predlog, da država z deželo sezida cesto, katero je neurje razdrlo lansko leto med Muto in Soboto. Prizadete so hudo občine: Sobota, Pernice, Sv. Primož, Sv. Jernej, Gortina in Muta. Nadalje je interpeliral domobranskega ministra glede vojaške cenzure. Dočim te zadržujejo često važna, celo gospodarska pisma, prepustijo najgrše dopisnice in zlobne napade zlasti na duhovništvo. Interpeliral je tudi notranjega ministra radi čudnih razmer pri namestnji v Gradcu in raznih okrajnih glavarstvih. Pritožil se je zlasti radi tega, ker ne rešujejo uradi raznih važnih aktov.

Dne 5. julija je poslanec dr. Verstovšek interpeliral ministra za ljudsko prehrano radi pokvarjenih živil na Štajerskem. Namestništvo je namreč dobilo dva vagona fižola in dva vagona graha z Ogrskega; vlačili pa so jih po železnicah tako dolgo, da se je pokvarilo vse skupaj.

Poslanec Pišek predlaga, da se za bodoče leto kmetu pusti zadosti semena, pridelkov za domačo uporabo v večji meri kot dosedaj in da vlada preskrbi za po suši opustošene travnike pravočasno semen in umetnih gnojil po znižani ceni ter pri rekviziciji pusti za vprego pri kmetem delu potrebno živino.

Poslanec Brenčič interpelira domobranskega ministra radi oprostitev mladih ljudij po trgih in mestih Spodnjega Štajerja.

Poslanec dr. Verstovšek je bil v sredo, dne 4. julija, osebno pri ministru za prehrano eksc. Höferju in pri ministru za javna dela eksc. Hommanu in ju prosil, da pomagata kolikor mogoče s prehrano za slovenjegraško glavarstvo. Zlasti v soštanjskem okraju je mnogo tovarn, in tako je prišlo, da so okraj, kateri so že bili poprej pri-

nega muzeja si nikakor ne mislimo kot konkurenčnega podjetja nasproti deželnemu muzeju, ampak kot spopolnitev v prid narodopisni vedi. Ali ni sramota za nas, da se drugojezični deželani morajo brigati za našo narodno individualnost, katerim je včas naravnost nemogoče prodreti v dušo in nprav slovenskega ljudstva, mi pa se sami za sebe ne brigamo in godemo staro nezmislno pesem, da Slovenci nimamo svoje kulture ne zgodovine, dočim nam Nemeč sam s prstom kaže v svojem muzeju: to-le je vaše, slovensko!

Upamo torej, da se bo naše občinstvo odzvalo akciji, ki jo misli v tem oziru razviti »Zgodovinsko društvo«. Pred vsem pa se mora odpomoči pomanjkanju primerne prostora. Mnogokaj še imamo, kar bi bilo v čast vsakemu muzeju, a kam hočemo djati?

Če leto za letom izvržemo milijone tujim žganjarnam in pivovarnam, si pač lahko oskrbimo tudi prostor za muzej, ki je ponos vsakega kulturnega naroda. Če nas je krvavi vojni čas kaj izučil, otresimo se frazarskega, krčmarskega narodnjaštva, osebnih prepričanj in bojev, ter se lotimo narodnjaštva znanja in dela! K.

morani uvažati živež, popolnoma brez hrane tudi pri kmetih, zlasti ker je vedno manjša produkcija.

V proračunskem odseku je dne 5. julija notranji minister grof Toggenburg zatrjeval, da ga srce boli, da je bilo začetkom vojske in med vojsko toliko docela nedolžnih ljudi preganjanih. Posl. dr. Korošec je odgovoril, da je sicer lepo, ako gospoda ministra srce boli, zahtevamo pa le od njega, da varuje in spoštuje zakon. Nato je dokazal na podlagi avtentičnih poročil, kako se je pričelo preganjanje slovenske duhovščine na Koroškem in kako je deželni predsednik povabil k sebi škofovega kancelarja dr. Qutta, ki ga je nagovarjal, naj mu pripomore pri takem poslu, češ, da bi tako olajšal novemu škofu položaj nasproti Slovincem. Ako so v takih krogih kovali take načrte, ni čudo, da so imeli denuncijanti lahko delo; osebno sovraštvo in narodno nasprotstvo je igralo pač prvo vlogo! Omenjal je slučaj pisatelja in župnika Meškota in župnika Ražuna v Št. Jakobu, ki so ga hoteli odstraniti, da bi uničili slovensko šolo. Govoril je dalje o preganjanju Slovincem na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem med vojno in zahteval, naj se enkrat že konča in vsem krivično preganjanim da primerna odškodnina. Odpravijo naj se pa tudi vse posledice, ki jih mora čutiti n. pr. učiteljstvo pri dokladah, uradništvo pri avanziranju, duhovščina pri kompetencah, in vsi oni pa, ki so pri vojnih, vsled zlovestne označbe »p. u.« (politično nezanesljiv). Ta označba se mora takoj odpraviti. Dalje je še omenil, kako se zdaj germanizuje na Primorskem. Na Volovskem so ustanovili nemško gimnazijo za nezatno število otrok nemških uradnikov; istočasno pa so morali uničiti hrvaško gimnazijo na ta način, da so konfinovali ravnatelja in profesorje. Zahteval je odškodnino za vse one, ki so bili internirani in konfinovani.

Naši poslanci za kmeta.

Dunaj, dne 4. julija.

V važnih gospodarskih vprašanjih so danes posredovali poslanci dr. Jančkovič, Roškar, Pišek in Brenčič iz Štajerske, Demšar iz Kranjske in Spinčič iz Istre pod vodstvom klubovega načelnika dr. Korošca pri vodji poljedelskega ministrstva. Pridružili so se jim tudi štirje štajerski krščansko-socialni nemški poslanci.

V zadnjih dnevih določeni kupovalci sena za razne okraje zahtevajo od kmetov posestnikov 50% od one množine sena, kar so ga oddali lani erarju. Taka zahteva je nesmiselna, ker mnogo posestnikov vsled dolgotrajne suše niti nima toliko sena in bi morali živinorejo popolnoma opustiti. Poslanci so zahtevali preklic te zahteve, ugotovitev pridelanega sena in še le potem določitev, koliko sena naj posestniki oddajo, če imajo več, kot rabijo za svojo lastno živino.

Za aprovizacijo Gradca, drugih mest in industrijskih središč se nakupuje tudi hrvaška ali ogrska živina ob štajerski meji. Čeprav je ta premnogokrat slabša od naše, takozvane buše, se vendar plačuje mnogo višje in sicer po 4 K do 6 K 20 v, da celo do 6 K 80 v, med tem, ko se za štajersko živino najvišja cena 3 K 50 v skoro v nobenem slučaju ne izplačuje. Poslanci so zahtevali, da se te razmere, ki ljudstvo razburjajo in živinorejcem silno škodujejo, odstranijo in se cene izjednačijo.

Povod nadaljnih pritožb je silno stroga, premnogokrat nasilna rekvizicija mleka v posameznih okrajih. Mnogi kmetje nimajo zabele, a celo kopo stradajočih otrok, vendar morajo vse mleko oddati. Posebno se to vrši v rogaškem in šmarskem okraju, kjer je prebivalstvo relativno najbolj siromaško. Povrh se mleko radi nesnažnega spravljaja in shranjevanja prepogostokrat skazi in se v Rogaški Slatini ž njim krmijo svinje. To je nezasišano! Poslanci so zahtevali, da se rekvizicija mleka izvede enakomerno po vseh okrajih, da posamezni okraj ne trpe preveč, da se naj rekvizicija vrši pravično ter se naj vpoštevajo opravične pritožbe.

Pritožili so se tudi radi surovega in neusmiljenega nastopanja posameznih uradnikov, katere se naj podučijo, da morajo v občevanju s kmetom ljudstvom se kazati ljubeznjive, človekoljubne in pravične.

Zahtevala se je višja cena za krompir, poravnane stroškov vožnje do mesta in upoštevanje posledic letošnje suše pri rekviriranju zita. Zita se je manj pridelalo, kot se je pričakovalo in kot so prve komisije pri pregledovanju polja mislile.

Konečno so poslanci zahtevali pojasnila, v kake svrhe se bo uporabil fond takozvane »ogrske difference?« Dobili so zadovoljiv odgovor, da se bo po vojski porabil v svrhu povzdige živinoreje.

Tudi v vseh ostalih zadevah je g. vodja ministrstva obljubil, da bo vse potrebne korake storil v smislu izraženih zahtev.

Brenčičev govor.

Dunaj, 6. julija.

Govornik govori najpoprej v slovenskem jeziku. Nadaljujoč v nemškem jeziku, razpravlja o nameravanem načinu letošnjega rekviriranja. Če vlada misli na to, da bi kmetu pridelovalcu letošnje žito takoj vse rekvirirala, kakor se je ravno od raznih strani omenjalo, bo pri kmetu, kateri je do sedaj vse križe in težave mirno prenašal, zadela na hud odpor.

Ostali doma vendar nimajo časa, da bi se vsak dan tako nastavljali, kakor sedaj mora mestno prebivalstvo, da bi čakali na vsakdanji kruh. To bi bila za potrpežljivost pri kmetijskih ljudeh prevelika preizkušnja.

Govornik graja, da namestnja v Gradcu nastavlja pri raznih glavarstvih na Spodnjem Štajerskem razne žitne komisarije kakor tudi razne žitinske nakupovalce, kateri so za vse drugo zmožni in porabni, samo za tisto ne, za kar so nastavljeni. Glavno pa je to, da so narodni renegati, ki zdaj trobijo v nemškonacionalni rog.

Posamezno omenja, da je v Mariboru nastavljen nek Seidler, v Ljutomeru nek celjski priseljenc Wanko, v Ptujju pa nek židov Reich, kateri povsod posebno oblastno nastopa, porablja vojske z nasajenimi bajoneti. Navede slučaj, kako je lansko leto pri rekviriranju koruze na kolodvoru v Ptujju pustil v blato skladati neizluščeno koruzo, čeravno je nek župan komisarja okr. glav. dr. Stefana opozoril, da to vendar ne gre, ker se s tem dela veliko škode. Nato je dr. Stefan izjavil dotičnemu županu, da za to vso odgovornost prevzame žid Reich.

V mariborskem okraju je nastavljen nek čevljar kot žitinski nakupovalec, kateri se na šila in kopita menda bolje razume, kakor na nakupovanje živine. V soštanjskem okraju je nastavljen nek trgovec, ki je prišel na kant, kateri še nikdar v svojem življenju niti enega živinčeta ni imel v svoji lasti in se s tako kupčijo ni pečal.

Omenja nadalje, da se je lani v mescu maju na Slovenskem Štajerskem 1500 komadov in 1000 komadov na Srednjem Štajerskem več vzelo, kakor bi šlo po ključu, na Gornjem Štajerskem pa 500 komadov manj. Pritožuje se, zakaj se rekvirirajo eno leto stare telice ali voli in tudi breje krave, kar je protipostavno. Nadalje omenja kruto postopanje na bojnem polju pri raznih živinskih zalogah in da so poveljniki navadno ljudje, kateri niti pojma nimajo, kako se naj z živino postopa. V mestu Zločov je bil poveljnik nek židovski odvetnik iz Budimpešte.

Opozarja tudi vlado na cene, katere se konjerejcem plačujejo za konje; cene so veliko prenizke, ker potem kmet niti za 2000 K ne more dobiti živali. Konje-dirkače naj se za vojaške potrebe odzame, ker luksuz konjskih dirk sedaj ni na mestu.

Protestira proti nameri vlade zaradi rekviriranja sena, katerega bi radi vzeli do 50% lanskega pridelka.

Na bojiščih

Bitka v Galiciji se je dne 6. julija razvila tudi na prostor južno od Dnjestra pri Stanislavu, v Karpatih, v Bukovini in v moldavskem gorovju. V petek dne 6. julija je bil krvav dan posebne vrste od Volinije do Jabloniškega prelaza v Karpatih so se navalili Rusi na številnih mestih z ogromno silo na naše postojanke. Pol milijona Rusov je napadalo noč in dan. Med Zborovim in Brzezany je obležalo pred našimi postojankami nad 13.000 mrtvih Rusov. Rusi so kljub silnemu naporu le nezatno napredovali pri prelazu

Jablonica, kjer se vrše boji že na obeh straneh prelaza. V južni Bukovini so naši pri Kirlibabi vrgli sovražnika nekoliko nazaj. V moldavskem gorovju so dne 5. julija tudi Rumuni poskušali svojo bojno srečo, a so že po prvih spopadih obnemogli. Rusko armadno vodstvo si je izbralo tri cilje sedanje ofenzive: proti Lvovu, pri Jablonici na gornjo Ogrsko in pri Kirlibabi na severno Sedmograško. Dosedaj se še ti ruski cilji niti približno niso uresničili. — Ruskim armadam poveljuje generalni poročnik Aleksij Gutor v Galiciji, general Klembovski je prevzel poveljništvo severozapadne fronte, general Ščerbačev pa poveljstvo rusko-rumunske fronte.

Na italijanskem bojišču mir. Na obeh straneh se vrše priprave za bližnje boje.

Na francoskem bojišču hudi artilerijski boji v Flandriji in v Champagni ter močni francoski napadi na nemške postojanke na črti Cornillet—Hochberg—Cerny, ki so pa bili brezvspešni.

Argentinija proti Nemčiji.

Iz Rotterdama se poroča, da je argentinska vlada poslala Nemčiji ultimatum, v katerem izjavlja da bo prekinila vse zveze z Nemčijo, ako ista ne bo popravila po P-čolnih napravljene škode. Nemčija se tudi mora zavezati, da P-čolni ne bodo več potapljali argentinskih ladij.

Spopad med P-čolni in ameriškimi ladjami.

Iz Vašingtona se uradno poroča, da so nemški P-čolni dvakrat napadli ameriške prevozne ladje. Prvi napad se je izvršil na Oceanu v noči dne 22. junija. Opazilo se je najmanj pet torpednih strelcev. Ameriški torpedni lovci so pri napadu uporabljeni »Crencean«-granate, katere razpočijo se le pod vodo. V enem slučaju so se po razpoku take granate opazili razbiti deli P-čolna, znamenje, da je bil nemški P-čoln dobro zadet in potopljen.

Politične vesti.

Proti preganjanju koroških Slovencev. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je vložil dne 6. julija 86 strani obsegajočo interpelacijo na celotno ministrstvo zaradi preganjanja koroških Slovencev med vojsko. Natančno našteva vse podrobnosti strašnega preganjanja in trpljenja koroških Slovencev od začetka vojske do današnjega dne.

Poslanec Grafenauer na svobodi. Koroški slovenski poslanec Grafenauer je dospel dne 6. julija v spremstvu župnika Sturma, ki je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe in je bil z Grafenauerjem vred zaprt v Möllersdorfu, v Jugoslovanski klub na Dunaju. Oba narodna mučenika sta bila sprejeta prav pristržno. Grafenauer je opisoval poslanecem razmere v kaznilnici. Iz Dunaja se poda Grafenauer z župnikom Sturmom v svoj domači kraj.

Dr. Kramar, Netolicky in Vojna. V petek, dne 6. julija popoldne sta dospela pomiloščena češka poslanca Netolicky in Vojna v državni zbor, kjer so ju tovariši sprejeli z veliko prisrčnostjo. Zaprta sta bila v ogrski trdnjavi Komorn, kjer sta že dobila vojaško potovalno listino za svoji vojaški krdeli, kamor morata oditi kot črnovojniška infantarista. Poslanec dr. Kramar bo baje odpuščen v bližnjih dneh.

Gradčani so se naveličali vladnega komisarja. V Gradcu že nad dve leti nimajo ne župana in ne občinskega zastopa, ker ga je vlada radi domačega prepira razpustila. Županske posle vodi vladni komisar dr. Underrain. Mestni gospodarski odbor je te dni poslal deželnemu odboru in namestniji vlogo, v kateri izraža željo, naj se razpišejo nove volitve za občinski zastop. Med strankami se bo baje dosegel volilni sporazum.

Čehoslovanska brigada pri Zborovu. Češka Zveza avstrijskega državnega zbora je dobila dne 6. julija od uradne strani poročilo, da češkoslovanska brigada, o kateri so izza bitke pri Zborovu, dne 1. julija nemški listi toliko in s takim zabavljanjem in zgražanjem poročali, ni sestavljena iz Čehov, ki so se prej vojskovali na avstrijski

strani, pa potem prešli k sovražniku ali pa so v ruskem vjetništvu, marveč iz Čehov in Slovakov, kateri so že pred vojsko stalno prebivali v Rusiji in so sitam pridobili rusko državljanstvo.

Značilna interpelacija v ogrskem državnem zboru. V ogrski poslanski zbornici je poslanec Julij Madarassy Beck stavil dne 5. julija nujno interpelacijo, v kateri obžaluje, da je avstrijski parlament postal zopet nedelaven in da je v Avstriji zopet dobilo slovanstvo moč nad nerštvom. Dogodki, ki se sedaj odigravajo v Avstriji, vedno bolj kažejo, da prehaja premoč od Nemcev na Slovence. Ti pojavi vzbujajo nevarnost, ki vodi prej ali slej k realizmu ali federalizmu.

Tedenske novice.

Cesarica Zita in goriški begunci. Goriški deželni glavar dr. Faidutt je bil dne 6. julija sprejet od cesarice Zite v avdijenci. Opisal ji je položaj goriških beguncev. Cesarica je s posebno pozornostjo vzela poročilo na znanje. Iz njenih izjav je bilo posneti, da je o žalostnem begunskem položaju dobro poučena. Cesarica je zagotovila dr. Faiduttja, da se bo vedno zavzemala za usodo beguncev in bo skušala lajšati gorje, ki jih je zadelo.

Jugoslovanski klub za begunce. Iz Dunaja se poroča: Jugoslovanski klub je storil vse potrebno, da se po možnosti olajša usoda slovenskih in hrvatskih beguncev.

Jubilej solnograškega nadškofa dr. Kaltnerja. Solnograški knezonadškof dr. Kaltner je praznoval dne 5. t. m. 40letnico, ko je postal doktor.

Odlikovan slovenski vojni kurat. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belo-rdečem traku z meči je dobil vojni kurat 26. strel. p. Ivan Bego- vič pri prost. strel. bat. Maribor št. IV.

Kurat v mariborski kaznilnici. Vodja pravosodnega ministrstva je prestavil kurata moške kaznilnice v Gradski g. Franca Tomsig (začasno v Gradcu) v moško kaznilnico v Maribor.

Metropolit Sceptycki. Finski list »Karjab« poroča iz Kijeva: Začasna vlada je imenovala metropolita Sceptyckega za metropolita unijatov v Kijevu in Galiciji.

Zrelostni izpit na ženskem učiteljskem č. solskih sester v Mariboru se je vršil od 3. do 5. t. m. Udeležilo se ga je 25 gojenk IV. letnika, 17 Slovenk in 8 Nemk. Izpit je prestalo vseh 25 kandidatinj, 9 izmed njih z odliko. Med temi je 5 Slovenk: gospodične Lojzka Arnečič, Ludmila Kregau, Pavla Regina, Helena Vauhnik in Ivanka Žuzek.

„Slovenska Matica“ oživljena. Vlada je l. 1915 ustavila delovanje slovenskega književnega društva »Slov. Matica«. Ministrstvo je sedaj svojo odredbo preklicalo in odredilo, da se Matici vrne vse njeno premoženje.

Ženske — porotniki. Justični odsek državnega zbora je dne 6. julija razpravljal o predlogu poslanca dr. Ofnerja, da se naj v bodoče tudi ženske pripustijo k poroti kot sodnice. Predlog je bil kljub odgovarjanju vodje justičnega ministrstva sprejet s 7 proti 6 glasovom. Predlog še pride v zbornico. Če bo sprejet in potrjen, bomo imeli v bodoče v Avstriji tudi ženske porotnike.

Gibanje mariborskih železničarjev. V petek, dne 6. julija opoldne so železničarji v delavnica južne železnice na Koroškem kolodvoru ustavili delo. Kmalu nato so se pričela pogajanja med delavci in zastopniki delodajalcev. Glede dobave ovsenega pšena in mesa je namestnija obljubila da bo storila vse, kolikor je mogoče, da bodo železničarji dobili ta živila. Glede zahteve po višji temeljni plači in akordni plači, kakoršno imajo dunajski železničarji, ni prišlo do končne rešitve. Rešitev teh zahtev se je odložila. Železničarjem je torej obljubljeno več ovsenega pšena in nekaj več mesa. Kmalu po 4. uri se je delo zopet pričelo.

Grozdna plesnoba se pokazuje. Vinogradniki iz Slov. goric se pritožujejo, da se je v visokih legah pojavil oidium v prav obilni meri.

100.000 nedelj. Računar, ki ima dovolj časa za tako delo, je izračunal, da je včerajšnja nedelja (dne 8. julija) bila po krščanskem šteju 100.000 nedelja.

Nemškemu kancelarju ukradena »nulerca«. Berolinski poslanik grof Wedel je na gospodarskem posvetu v Budimpešti dobil od budimpeštanskega župana Barczyja vrečo najfinejše moke-nulerce za nemškega kancelarja Bethmann-Hollwega. Na potu iz Budimpešte v Berlin pa je nek neznanec na železnici moko z vrečo vred ukradel in bo namesto Bethman-Hollwega pekel iz nje fine potice.

Saški kralj pride na Dunaj. Obisku cesarja Viljema na dunajskem dvoru bo v kratkem sledil obisk saškega kralja.

Grški kralj se ženi. Listi poročajo, da se je sedanji grški kralj Aleksander zaročil z neko angleško princezino.

Samoumor zaradi pomanjkanja tobaka. V Kaposvaru na Ogrskem si je kmet Štefan Vardar pogljal kroglo v glavo in bil pri priči mrtev. Predno je izvršil samomor, je rekel okolici, da ne more več živeti, ker nima nič tobaka.

Dopisi.

Maribor. Kdor bi rad delal vino iz vrtnega grozdičja (ribizla), naj se obrne na mestni prehranjevalni urad na Rotovškem trgu (poročevalec nadučitelj Höltzschl). V istem uradu se bodo sprejemale tudi prijave za sladkor za vkuhanje sadja.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

32. c. kr. državna loterija
za vojaške dobrodelne namene.

Ta loterija v denariju vsebuje 21.146 dobitkov
v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

26. julija 1917.

Cena srečke 4 krone.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, pošto-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se določajo poštne prosto.

C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije
(oddelek za dobrodelne loterije).

Gospodična

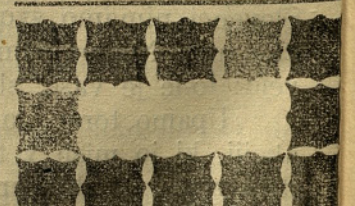
išče sobo in kuhinjo meblirano, eventuelno celo oskrbo in sicer v okolici Maribora, Celja ali Zidnega mosta. Ponudbe pod »Ne predrago« na upravnishvo lista,

Poštena kuharica

se sprejme kot samostojna gospodinja b rodbini brez otrok. Zeli se starejše med 30—40 leti. Ponudbe na upravnishvo lista.

En par konj

za težko vprego kupi, Matije Obrana, Maribor, Fischergasse št. 9.

Slovinci,
Naročajte
in razširjajte
Stražo!